

**Техничка помош за изработка на трговски закони**

**Technical Assistance to draft Trade Laws**

An EU-funded Project managed by the European Agency for  
Reconstruction

Consultant: Thalés E&C - Ghelber Law Firm

***НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И  
ЛОБИРАЊЕ***

***(Џозеф Мекардел)***

**(26.03.2004, Клуб на пратеници)**

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## *РЕЗИМЕ*

- ЦЕЛИ
- I. Партнерство помеѓу јавноста и Владата
- II. Еднаков статус за сите граѓани во воспоставувањето на агендата, предлагањето опции во политиките и креирањето на политички дијалог
- III. Одговорноста за конечната одлука или формирањето на политика паѓа на Владата

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

Вклученоста на граѓаните е клучен  
елемент на добро владеење и го подига  
квалитетот на демократијата

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

КОНСУЛТАЦИЈА,  
КОНСУЛТАЦИЈА,  
КОНСУЛТАЦИЈА

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## Водечки начела

- **Заложба** и лидерство на политичарите, повисоките управители и јавни функционери;
- **Права** на граѓаните на пристап до информации, да бидат консултирани и да учествуваат.
- **Јасна** улога на граѓаните и на Владата.
- **Време** - мора да има доволно време за консултации и учество.
- **Објективност** - информациите мора да бидат објективни, комплетни и достапни.

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## Водечки начела

- **Ресурсите**, како финансиски така и технички, кои им се достапни на владините службеници, мора да бидат адекватни - соодветни вештини, насочување и обука.
- **Координација** - мора да постои координација во однос на иницијативите за информирање, барањето повратен одговор и консултирањето на граѓаните
- **Отчет** - Владите имаат обврска да даваат отчет за тоа како го користат придонесот на граѓаните.
- **Евалуација** - на Владите им се потребни алатки, информации и капацитет заради евалуација на нивната работа.
- **Активното граѓанство** и динамичното општество ќе бидат од корист за Владата.

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## Глава 1

### УСТАВНАТА И ЗАКОНОДАВНАТА СОСТОЈБА ВО МАКЕДОНИЈА.

Правилата на процедурите во  
Парламентот се предолги

Повеќето закони **НЕ СЕ** разработуваат  
според регуларната процедура

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## Глава 2

### КОМИСИЈА ЗА СТАНДАРДИ

- Препорака да се воспостави постојано тело кое ќе се вика Комисија за стандарди за владини функционери (Комисија за стандарди)

### Главни функции

- да издава насоки;
- да истражува и известува во врска со можните повреди на законодавството
- да расправа за поплаки во врска со дејствија или пропуштања кои не се во согласност со правилното вршење на должностите од страна на носителите на јавни функции.
- да издава кодекс на однесување за владините функционери, други членови на Собранието, државни службеници, интересни групи и нивни претставници, и донатори

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## НАСОКИ ЗА ИЗВЕСТУВАЊЕ НА НОСИТЕЛИТЕ НА ЈАВНИ ФУНКЦИИ

Барања за известување на носителите на јавни функции како членови на Собранието

- Треба да се даде годишна изјава за интересите кои треба да се пријават.  
Интересите содржани во следните општи наслови треба да се пријават.
- Истакнување на материјални интереси во собраниската постапка.
- Додатни барања за известување за носителите на јавни функции
- Изјава за материјален интерес во рамки на функцијата која треба да се врши.

Носителите на јавни функции треба да даваат и други известувања (деталите се наведени во Анекс 2 и 3).

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## Глава 4

### КОДЕКС НА ОДНЕСУВАЊЕ ЗА ВЛАДИНИ ФУНКЦИОНЕРИ

Владините функционери треба да го почитуваат Кодексот на однесување изработен за да даде стандарди за однесување и интегритет, и да ги направи да бидат одговорни. Треба да се постават ограничувања на нивните надворешни активности.

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## Глава 5

### КОДЕКС НА ОДНЕСУВАЊЕ ЗА ДРЖАВНИ СЛУЖБЕНИЦИ

Овој Кодекс треба да го насочува однесувањето на државните службеници со цел да се заштити јавниот интерес, да се одржи нивниот интегритет и да се осигура нивната чесност.

Со него треба да се воспостават правила со кои би се регулирале односите со интересните групи и би се дефинирале ограничувањата на подароците кои државните службеници можат да ги примат.

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## Глава 6

### КОДЕКС НА ОДНЕСУВАЊЕ ЗА ПРОМОТОРИ НА ИНТЕРЕСНИ ГРУПИ, БИЛО ПРОФЕСИОНАЛЦИ ИЛИ НЕ

Професионалните промотори на интересни групи треба да:

- Ги вршат нивните активности со чесност и интегритет;
- Да ги почитуваат сите позитивни закони, прописи и правила;
- Да ги вршат промотивните активности на праведен и професионален начин;
- Да избегнуваат конфликт на интереси;
- Активно и постојано да се заложуваат за интересите на нивните клиенти или работодавци;
- Да одржуваат соодветна доверливост на стекнатите информации;
- Да искажуваат должна почит кон владините институции;
- Да ги почитуваат правилата утврдени во оваа Глава во врска со транспарентноста во процесот на лобирање и контрола на активностите на интересните групи.

# НАСОКИ ЗА УЧЕСТВО И ЛОБИРАЊЕ

## Апендикси

**Апендикс 1** е речник во кој се дефинирани многу од изразите кои се користат во Прирачникот.

**Апендикс 2** ги набројува и објаснува интересите кои носителите на јавни функции мора да ги пријават: приходи од вршење дејности, акции, управни функции, земјиште (вклучувајќи простории), примени подароци, имот и службености, обезбедени патни погодности, позиции за кои добиваат надомест, договори во кои се страна.

**Апендикс 3** се однесува на слични работи.

**Апендикс 4** се однесува конкретно на подароците и објаснува што треба да се направи кога, на пример, се понудени или дадени подароци.

**Апендикс 5** се однесува на лица кои не се државни службеници и кои не подлежат на правилата кои се однесуваат на државните службеници, но кои се лично ангажирани од страна на владините функционери за да им даваат совети и помош. Важно е да има јасни насоки кои би се однесувале на овие лица.

Конечно, **Апендикс 6** накратко ја објаснува постапката за донесување на закони во Федеративна Република Германија.